



**Rotterdamse  
Academie  
van  
Bouwkunst**

**College: Sociologie**

**Type kennis:** Disciplineoverschrijdend  
**Werkvorm:** Hoorcollege

**Studiejaar:** 1<sup>e</sup> kwartaal 2010/2011  
**Vrijdag:** 08.15 – 10.45 uur  
**Bijeenkomsten:** 17 en 24 september, en 1, 8, 15 en 29 oktober, en 5 november 2010

**Studielast:** 1 studiepunt (28 uur, waarvan 12,25 tijdens de colleges)  
**Toetsvorm:** Presentatie & Reflectief paper  
**Inleverdatum:** in overleg met docent  
**Bijzonderheden:** Deze collegereeks kan verzaard, voor 2 studiepunten, afgerond worden.

**Docenten: Thaddeus Müller**

**Doelstelling**

Sociologie biedt een perspectief op de gebouwde omgeving vanuit een niet ontwerpende discipline, waarbij mens, gedrag en gebruik uitgangspunt vormen. Hoewel de sociologie een beschrijvende en verklarende menswetenschap is, is het van belang dat architecten en stedenbouwkundigen zich bewust zijn van zowel de sociale condities waarbinnen zij opereren als de mogelijke sociale consequenties die het vormgeven van de gebouwde omgeving met zich mee brengt. In het bijzonder vormt de openbare ruimte en aangrenzende gebieden van de stad een plaats waar de stad als civitas (gemeenschap) de stad als urbs (gebouwde omgeving) ontmoet. Om uitspraken te kunnen doen op en betreffende dit snijvlak, moet een ontwerper bewust en kritisch gebruik kunnen maken van kennis van en inzichten in sociologische processen en fenomenen.

**Inhoud**

In het eerste college wordt een introductie gegeven van de sociologie, van de hoofdstromingen en van de hoofdfiguren. In het tweede hoofdstuk besteden we aandacht aan stadssociologie, waarbij we met name ingaan op Chicago-school, die als eerste sociologie expliciet koppelde aan de stad. In de hoofdstukken daarna zoomen we in op hoe we de sociologie kunnen gebruiken in de context van de ruimtelijke expertise van architecten en stedenbouwkundigen. We bespreken de belangrijkste hedendaagse sociale thema's, waarmee deze beroepsgroepen geconfronteerd kunnen worden, zoals sociale cohesie, de multiculturele samenleving, prachtwijken, het publieke domein en leefstijlen.

**Literatuur**

- Müller, T. (2002) De warme stad. Betrokkenheid bij het publieke domein. Utrecht: Jan van Arkel;
- Daarnaast deelt de docent elke week 1 of 2 artikelen uit voor de daaropvolgende week.

**Planning en inhoud per week of fase**

1. Vrijdag 17 september:

Introductie Sociologie: hoofdstromingen en hoofdfiguren (Durkheim, Marx en Weber) en het centraal stellen van een kritische sociologische houding.

2. Vrijdag 24 september:

Introductie stadssociologie: van de Chicago-school tot nu.

3. Vrijdag 1 oktober:

Sociale cohesie. Dit begrip wordt vaak gebruikt om fysieke ingrepen in een wijk te rechtvaardigen: wat houdt het in, hoe wordt het gebruikt en hoe valt het te onderzoeken?

4. Vrijdag 8 oktober:

Multiculturele wijken: het dominante beeld van deze wijken is negatief, maar hoe verhoudt dit beeld zich tot de sociale werkelijkheid van deze wijken; hoe gaan allochtonen en autochtonen met elkaar om?

5. Vrijdag 15 oktober:

Het publieke domein: wat is het belang van dit domein voor de stad en hoe kunnen ontwerpers het gebruik ervan positief beïnvloeden?

6. Vrijdag 29 oktober:

Leefstijl: Aan de hand van dit begrip worden mensen ingedeeld in categorieën bewoners en hun hun wensen voor een woning en woonomgeving. Wat is de achtergrond van dit begrip en hoe functioneert het?

7. Vrijdag 5 november:

Prachtwijken: Sinds 15 jaar worden naoorlogse wijken geherstructureerd. De fysieke pijler is hierin sterk vertegenwoordigd. Hoe kijken sociologen aan tegen herstructurering en wat valt van hen te leren.

### Opgave afronding

De afronding van het college gebeurt in drie onderdelen:

1. Presentatie literatuuronderzoek tijdens de collegereeks;
2. Eindopdracht: schrijven van een gestructureerde, coherente en consistente paper van circa 1000 woorden.

### Opgave verzwaarde afronding

De verzwaarde afronding van het college gebeurt eveneens in drie onderdelen:

1. Presentatie literatuuronderzoek tijdens de collegereeks;
2. Eindopdracht: schrijven van een gestructureerde, coherente en consistente paper van circa 2000 woorden.

### Beoordelingscriteria

De student en zijn/haar werk wordt beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- integratie van literatuur in eindopdracht;
- gebruik van de kennis en inzichten, zoals benoemd in de leerdoelen, die vergaard zijn tijdens de colleges en de discussies;
- structuur, coherentie en consistentie van de eindverslag;
- participatie tijdens college;
- eigen bijdrage/inzet.

### Leerdoelen

Na afloop heeft of kan de student:

- kennis over de voor de architectuur en stedenbouw relevante theorieën binnen de sociologie
- kennis over de belangrijkste hedendaagse maatschappelijke processen, en de ontwikkelingen daarbinnen, die de hedendaagse samenleving vormgeven en inzicht in de relatie tussen die maatschappelijke werkelijkheid en de ruimtelijke verschijningsvorm;
- inzicht in de betekenis en implicaties van de actuele maatschappelijke ontwikkelingen voor de ruimtelijke opgaven;
- de in het college overgedragen en ontwikkelde kennis vertalen in gevolgen voor de eigen ontwerpopvatting en -houding.

### Eindkwalificaties van de opleiding tot architect die in dit atelier aan de orde komen

MArch	1	2	3	4	5	6	7	8	9a	9b	9c	9d	9e	9f	9g	9h	9i	9j	10	11
-------	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

1. Vervaardigt (vernieuwende) architectonische concepten en ontwerpen die aan maatschappelijke, esthetische, technische, financiële, functionele en juridische eisen voldoen.
5. Formuleert beargumenteerde vakinhoudelijke oordelen en houdt daarbij rekening met maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis.
- 9a. Past bij het maken van architectonische concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de maatschappelijke (sociale, economische, culturele én politieke) processen, ontwikkelingen en trends, voor zover die van invloed zijn op het vakgebied van de architectonische vormgeving, toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 9b. Past bij het maken van architectonische concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de geschiedenis en de theorie van de architectuur en aanverwante kunstvormen, technologische vakken en menswetenschappen toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 9j. Past bij het maken van architectonische concepten, ontwerpen en projecten inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies en tussen architectonische constructies en hun omgeving, alsmede in de noodzaak om architectonische constructies en de ruimten daartussen af te stemmen op menselijke behoeften en maatstaven toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.

## Eindkwalificaties van de opleiding tot stedenbouwkundige die in dit atelier aan de orde komen

MUrb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10a	10b	10c	10d	10e	10f	10g	10h	10i	10j	11	12	13
------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	----	----

1. Vervaardigt op verschillende schaalniveaus (vernieuwende) stedenbouwkundige concepten en ontwerpen die aan maatschappelijke, esthetische, technische, financiële, functionele en juridische eisen voldoen.
3. Interpreteert en beoordeelt maatschappelijke (sociale, economische, culturele én politieke) en ruimtelijke processen, ontwikkelingen en trends zelfstandig en/of in (multidisciplinair) teamverband en vertaalt deze in stedenbouwkundige (ruimtelijk-programmatische) concepten, visies, strategieën en/of ontwerpen.
5. Betreft in de ontwikkeling van een ruimtelijk concept voor stedenbouw de relatie tussen mens en ruimte en de afstemming daarvan op menselijke behoeften en maatstaven.
6. Formuleert beargumenteerde vakinhoudelijke oordelen en houdt daarbij rekening met maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis.
- 10d. Past bij het maken van stedenbouwkundige concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de maatschappijwetenschappen, de economie, de sociale en historische geografie en de ecologie toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.

